

CODI ÈTIC

Elaborat per: Comitè d'Ètica de l'ACIDH

Data: Gener 2009

ÍNDEX

	Pàgina
L'ACIDH	3
EL COL·LECTIU DE L'ACIDH	4
LA MISSIÓ	4
ELS OBJECTIUS	4
EL CODI ÈTIC	5
1. Preàmbul	5
2. Objectius del Codi Ètic	6
3. Principis Generals	7
4. Actuacions de l'Entitat	9
4.1. Responsabilitat de l'ACIDH amb les persones que la integren	9
4.2. Actuacions específiques dels professionals amb l'ACIDH	9
4.3. Relació del ACIDH amb els professionals	9
4.4. Relació de l'ACIDH amb l'exterior	10
4.5. Relació de l'ACIDH amb el col·lectiu	10
4.6. L'activitat dels socis	10
4.7. L'activitat dels voluntaris/àries	10

L'ACIDH

Al març de 1994 es va crear, fruit de l'esforç conjunt de pares i mares, professionals i voluntaris/àries, l'ACIDH ((Associació Catalana d'Integració i Desenvolupament Humà). L'ACIDH, entitat sense ànim de lucre, es va crear amb la voluntat de donar a conèixer la situació de les persones amb intel·ligència límit i discapacitat intel·lectual lleugera associada o no a altres trastorns (a partir d'ara, el col·lectiu). L'ACIDH vol promoure i defensar els drets del col·lectiu, bo i sensibilitzant la societat i, alhora, afavorint la creació de recursos específics amb l'objectiu d'aconseguir la integració social i laboral del col·lectiu.

Constatem que vivim en una societat cada dia més competitiva i individualista on les persones amb discapacitat intel·lectual troben especials dificultats per desenvolupar-se, fet que els aboca a l'exclusió social. Si bé, en el col·lectiu de les persones amb discapacitat intel·lectual s'ha avançat molt en les darreres dècades i s'han assolit objectius d'inserció sociolaboral molt importants, les persones amb intel·ligència límit o discapacitat intel·lectual lleugera, per les característiques del seu perfil, es troben en una situació especialment complexa i desfavorida.

Les persones amb intel·ligència límit no tenen un retard mental, però tampoc disposen d'unes habilitats cognitives i personals per fer front a les exigències de l'entorn com qualsevol altra persona. No sempre tenen el reconeixement legal com a persones disminuïdes, és a dir, solen tenir un percentatge en el Certificat de Discapacitat (Reconeixement de grau) inferior al 33% segons els barems establerts per la normativa, a no ser que presentin alguna altra discapacitat. Per tant, les persones amb intel·ligència límit es troben en terra de ningú ja que no arriben a assolir el que es considera normalitat, però tampoc no són reconegudes com a persones amb discapacitat. Això ha fet que les persones amb intel·ligència límit hagin estat un col·lectiu invisible als ulls de la societat.

L'ACIDH, en la seva trajectòria associativa, ha anat rebent demandes de pares, mares o familiars que es troben molt amoïnats pel futur dels seus fills, per les situacions de desemparament o de claudicació familiar que es puguin produir quan ells no hi siguin i no puguin vetllar pels seus fills i filles. Per aquest motiu, es va decidir constituir, al març de 1998, la Fundació Tutelar ACIDH. Aquesta fundació té com a missió principal protegir legalment el col·lectiu mitjançant les figures jurídiques previstes legalment.

EL COL·LECTIU DE L'ACIDH

Específicament, les persones que atén l'ACIDH manifesten intel·ligència límit o discapacitat intel·lectual lleugera associada o no a d'altres trastorns. Són aquelles persones que tenen un quocient intel·lectual per sota del que l'OMS considera normal.

A més, aquestes persones presenten dèficit en la capacitat adaptativa almenys en dues de les àrees següents: comunicació, cura personal, vida domèstica, habilitats socials/interpersonals, utilització de recursos comunitaris, autocontrol, habilitats acadèmiques, feina, oci, salut o seguretat. Cal, a més, que totes aquestes dificultats es manifestin.

Aquests dèficits no impedeixen un bon grau d'autonomia en les activitats de la vida diària, però sí que fan que siguin persones especialment vulnerables, amb dificultats personals i socials per enfrontar-se a les exigències d'un entorn competitiu i, per tant, és necessari donar-los un suport limitat continu o discontinu. Malgrat les dificultats, les persones amb intel·ligència límit, poden desenvolupar, amb els suports adequats, habilitats per tenir una vida força normalitzada.

Les persones amb intel·ligència límit són tan diferents entre elles com ho són les que no presenten aquest tipus de limitació.

LA MISSIÓ

Les Entitats que aplega l'ACIDH tenen per missió millorar la qualitat de vida del col·lectiu mitjançant una atenció integral, independentment de la seva etiologia i de si hi ha associació o no a algun altre trastorn.

ELS OBJECTIUS

L'ACIDH té com a objectius:

- Donar a conèixer el col·lectiu, així com promoure'n i defensar-ne els drets.
- Oferir la formació adient perquè cada persona pugui desenvolupar el seu potencial humà.
- Integrar aquestes persones en l'àmbit social i laboral.
- Sensibilitzar la societat de l'existència d'un col·lectiu de persones ignorades.
- Investigar i col·laborar en l'estudi de la intel·ligència límit.
- Promoure una millora de la qualitat de vida dels seus usuaris/àries i tutelats/des.
- Crear recursos i serveis específics.
- Protegir el col·lectiu d'acord amb les figures jurídiques previstes legalment.

EL CODI ÈTIC

1. Preàmbul

Enguany arribem al 15è aniversari de l'Associació i el 10è aniversari de la Fundació. Fent repàs de la nostra trajectòria associativa, de servei a la comunitat i d'atenció al col·lectiu, recordem molts moments en què les persones que conformem l'ACIDH hem reflexionat sobre aspectes ètics en la nostra tasca diària. L'ACIDH des dels seus inicis ha respectat, defensat i promogut els valors, principis i compromisos que més endavant es detallen. Ens adonem que ara tenim l'oportunitat de recollir-los en un text que materialitzi aquest compromís i que ens guiï en la nostra tasca diària, on molts aspectes ètics es posen constantment de manifest. L'experiència d'aquests anys ens ha enriquit i ens permet formular aquest compromís amb la voluntat que el nostre codi ètic sigui una eina i guia útil en la nostra pràctica diària.

El Codi Ètic és un conjunt de principis, valors, actuacions, responsabilitats i compromisos pràctics i compartits per orientar la intervenció social de l'ACIDH en la seva activitat externa i interna. Al mateix temps, aquests principis han de configurar un catàleg de bones pràctiques orientades, per damunt de qualsevol altre interès, a procurar la millora de la qualitat de vida de les persones que són ateses en els diferents serveis de l'ACIDH i del col·lectiu en general.

El Codi Ètic de l'ACIDH és un document comú a ambdues entitats, ja que l'esperit, els valors i principis que ens guien són un. Aquest document és fruit de la participació i del consens dels patrons/es, socis/es, professionals, usuaris/àries i voluntaris/àries de l'ACIDH, els quals han considerat necessari realitzar un Codi Ètic per ser emprat com a guia a l'hora d'interpretar qüestions ètiques derivades de l'activitat social, professional i associativa de l'Entitat. Sense la participació i el compromís de totes les persones que configuren l'ACIDH hagués estat impossible sistematitzar els components ètics de la nostra activitat.

2. Objectius del Codi Ètic

La finalitat que persegueix el Codi Ètic és establir el conjunt de principis, valors, actuacions i responsabilitats que serveixin per fonamentar i orientar el comportament de les diferents organitzacions i de les persones que les integren. Els continguts i formulacions del Codi Ètic regiran la vida de l'Entitat i es posaran al servei de les persones que integren l'ACIDH i, expressament, del seu col·lectiu.

El Codi Ètic, com a guia que orienti les conductes de les persones que integren l'ACIDH, haurà d'aconseguir aquesta finalitat i haurà de procurar:

- Identificar els principis ètics, valors, actuacions i responsabilitats fonamentals que han de guiar les persones que desenvolupen les activitats de l'ACIDH o que en gaudeixen.
- Ser un element de divulgació dels principis, valors, actuacions i responsabilitats de les persones que integren l'ACIDH.
- Ser una eina de socialització i difusió de les conductes ètiques en el marc de les entitats i activitats socials.
- Ser el fonament sobre el qual s'ha de constituir el Comitè d'Ètica, el qual tindrà com a funció:
 1. Vetllar pel compliment dels principis, valors, actuacions i responsabilitats de les persones que integren l'ACIDH.
 2. Instar la rectificació de les conductes que vulnerin els principis, valors, actuacions i responsabilitats compreses en el Codi Ètic.
 3. Resoldre les consultes i discernir en els casos de conflicte ètic.
 4. Orientar i donar suport a les decisions o actuacions a realitzar per aquells que integren l'ACIDH.
 5. Investigar noves fórmules humanitzants que fomentin els valors i els drets humans universals.

3. Principis generals

L'ACIDH contribuirà al compliment, defensa i desenvolupament de la normativa vigent relativa als drets humans, civils, socials i econòmics mitjançant el seu Comitè d'Ètica. Aquest vol ser un instrument per a aprofundir en el respecte dels drets humans universals i investigar i oferir fórmules que potenciïn la defensa dels drets de les persones i, en concret, d'aquelles que es troben en una situació especialment desfavorida.

Considerem els principis i valors que es troben en aquest Codi Ètic no taxatiu. L'ACIDH es troba oberta a ampliar aquests drets i reconèixer i incorporar nous valors i principis, de tal manera que s'avanci en la defensa de la persona. Pensem que, si bé s'ha progressat molt en els darrers cinquanta anys en la redacció i respecte dels drets humans fonamentals i universals, resta pendent l'aplicació efectiva d'alguns d'ells. Encara avui queden per assolir molts objectius. El Comitè d'Ètica ha de poder ser una eina de denúncia de la vulneració dels drets de les persones i, en particular, del col·lectiu atès, tot considerant que la nostra societat és globalitzada i està exposada a l'aparició de nous fenòmens socials. Per això, aquest Codi Ètic ha de ser un instrument dinàmic que detecti les necessitats i pugui liderar el reconeixement dels drets relatius a les noves situacions socials.

L'ACIDH sintetitza els següents principis generals i valors, i es compromet a difondre'ls internament i externament, tot exigint-ne el compliment intern:

- **DIGNITAT I LLIBERTAT DE LA PERSONA.** L'Entitat té present que totes les persones neixen lliures i iguals en dignitat, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, ni opinió política o de qualsevol altra mena, ni tampoc d'origen nacional o social, de fortuna, naixement o altra condició.
- **ACCEPTACIÓ I NO DISCRIMINACIÓ.** L'Entitat, en la seva activitat associativa, voluntària i professional posa el seu treball al servei de les persones, els grups o les comunitats i els accepta tal com són, sense que això vulgui dir acceptar les seves conductes no adients. L'ACIDH, com a discriminació positiva, farà especial atenció a les persones més desfavorides.
- **AUTODETERMINACIÓ.** L'ACIDH, com a entitat, té dret a reivindicar la seva identitat com a grup, el dret a ser respectada i a poder decidir què és allò que més l'interessa; vetllarà perquè les persones que conformen l'entitat prenguin lliures decisions i els siguin respectades, mentre no interfereixin en els drets dels altres ni es perjudiquin a si mateixes; promourà l'autodeterminació de les persones del col·lectiu d'acord amb les seves capacitats, i els oferirà els suports necessaris per desenvolupar-la.
- **PARTICIPACIÓ.** Tots aquells que integren l'ACIDH tenen dret a participar en la vida de l'Entitat per mitjà dels canals adients.
- **INTIMITAT DE LA PERSONA I CONFIDENCIALITAT.** Tota persona que conforma l'ACIDH té dret a la seva pròpia intimitat i té dret que l'Entitat faci un ús responsable de la informació obtinguda en la seva activitat associativa, voluntària i professional. La confidencialitat és una característica essencial de les relacions que s'estableixen entre l'Entitat i els integrants de l'ACIDH. L'Entitat garanteix el compliment de la

- **ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEMOCRÀTICS.** Les bases del funcionament democràtic són:
 - a) la igualtat, tothom és igual dins l'ACIDH, sense cap tipus de discriminació;
 - b) la llibertat d'expressió, tothom té dret a exposar lliurement les seves idees;
 - c) la sobirania de decisió dels òrgans representatius; les decisions són preses segons les majories establertes.
- **ABSÈNCIA TOTAL D'ÀNIM DE LUCRE.** L'ACIDH aplega l'esforç de professionals i voluntaris/àries i de totes aquelles persones que volen participar en la consecució de llurs finalitats, les quals fan que l'Entitat proscrigui qualsevol ànim d'obtenir beneficis econòmics de la seva intervenció.
- **TRANSPARÈNCIA ECONÒMICA.** El pressupost, l'estat de comptes i el balanç econòmic estaran a disposició de qualsevol membre de l'ACIDH, sempre que siguin sol·licitats a través d'un mitjà legal establert. Aquesta informació podrà ser revisada pel Comitè d'Ètica.
La realització d'activitats econòmiques no pot ser contrària a les missions o les finalitats de l'ACIDH, que haurà de garantir la transparència i seguretat de totes les transaccions i de tots aquells que hi participen.
- **LA SOSTENIBILITAT I LA QUALITAT DE L'ACIDH.** Considerem sostenible l'ACIDH quan, amb els recursos humans i econòmics propis i els que és capaç de mobilitzar, pot realitzar les activitats que li permetin avançar vers la consecució de les seves finalitats, tenint en compte que aquestes activitats hauran de ser realitzades complint els requisits necessaris per donar un servei de qualitat.
- **PROFESSIONALITAT I COMPETÈNCIA.** L'Entitat i les persones que la conformen, en atenció i respecte al col·lectiu al qual dóna servei i a la societat, actuaran amb el màxim nivell de professionalitat i competència. L'Entitat oferirà, d'acord amb les seves possibilitats, la formació i els coneixements necessaris per portar a terme l'acció social.
- **EFICÀCIA I EFICIÈNCIA.** L'ACIDH té el deure de treballar amb eficàcia, és a dir, ha d'aconseguir les finalitats que persegueix. D'altra banda, ha de ser eficient, i ha d'utilitzar de la millor manera possible els recursos de què disposa.
- **RESPONSABILITAT SOCIAL.** L'ACIDH és conscient del seu paper de dinamitzador social i d'emissor d'opinió i, per això, tindrà una cura especial en les seves informacions i en les seves actuacions exteriors. Vetllarà perquè les seves comunicacions externes recullin l'esperit i els drets de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- **CONGRUÈNCIA DE LES ACTIVITATS.** Les activitats desenvolupades a l'ACIDH han d'anar dirigides a les persones que segons els seus documents constitutius en són les beneficiàries, sense rebaixar l'exigència en les seves actuacions per arribar a assolir aquest principi de congruència.

4. Actuacions de l'Entitat

Els principis generals del Codi Ètic es materialitzen en les nostres actuacions dins l'Entitat ja siguem professionals, col·laboradors/es, socis/òcies i/o voluntaris/àries. És important que:

1. Tractem amb honestedat, diàleg, transparència i sensibilitat.
2. Promoguem el benestar i seguretat dels nostre col·lectiu com a ciutadans i ciutadanes de ple dret.
3. Treballem amb un objectiu clar i ben definit: la qualitat de vida del col·lectiu.
4. Facilitem l'acompanyament, el suport i la protecció necessària per al seu desenvolupament.
5. I tot això, avaluant i valorant les actuacions i resultats de l'Entitat, dins d'un sistema de qualitat.

4.1. Responsabilitats de l'ACIDH amb totes les persones que la integren

S'informarà el col·lectiu que conforma l'ACIDH de les característiques dels serveis i dels recursos disponibles, així com dels drets i de les obligacions que comporta formar part de l'Entitat. S'emfasitza que les persones del col·lectiu hauran de ser ateses amb interès, dedicació, equanimitat i honestedat professionals, respectant les seves diferències individuals o de grup.

L'ACIDH vetllarà per a que tots els treballs de recerca, tant els organitzats per la pròpia entitat com per agents externs, i que hagin estat considerats profitosos per la millora del col·lectiu atès, que es portin a terme amb persones que conformen l'Entitat, es facin prèvia anàlisi i signatura d'un consentiment informat dels interessats, els seus familiars i/o llurs representants legals.

4.2. Les actuacions específiques dels professionals amb l'ACIDH

1. Els professionals han de compartir la missió i els objectius de l'ACIDH, respectant en tot moment la seva imatge corporativa.
2. El secret professional és un valor, una garantia per a la professió i un deure dels professionals. El secret professional s'ha de respectar inclús després d'acabar la relació amb l'Entitat.
3. Considerant les dificultats adaptatives i d'aprenentatge del col·lectiu i la vulnerabilitat conseqüent, els/les professionals seran rigorosos/es amb si mateixos/es, així com molt curiosos/es a l'hora de dissenyar la programació i el treball diari.
4. Les persones d'ACIDH que accedeixin a coneixements o informacions que puguin millorar l'atenció a les persones ateses han de comunicar-ho als professionals que correspongui.
5. Les persones de l'ACIDH que tinguin accés, per qualsevol mitjà, a informació personal dels usuaris/àries han de sotmetre's al principi de confidencialitat i dret a la intimitat. Cal tenir especial cura en la transmissió d'aquesta informació, sobretot en com i on es realitza.

4.3. Relació de l'ACIDH amb els professionals

Els professionals són un dels principals actius de l'ACIDH. L'acompliment de la missió de l'Entitat depèn en gran part de l'òptim desenvolupament de la seva tasca.

1. L'Entitat vetllarà per l'acompliment dels drets dels professionals en tots els aspectes de la seva relació laboral i denunciarà les pràctiques que els menystinguin.
2. L'ACIDH promourà el reconeixement i el prestigi de la tasca dels professionals
3. L'Entitat continuarà procurant la conciliació de la vida laboral i personal.

4.4. Relació de l'ACIDH amb l'exterior

1. Relació amb la societat: L'ACIDH és conscient del seu paper dinamitzador dins la societat, per la qual cosa actuarà com a sensibilitzador d'opinió. És per això que tindrà una cura especial, tant en el recull de les seves reflexions com en les aportacions de les seves informacions i noves recerques als organismes externs generadors de canvi dins el marc de la Declaració dels Drets Humans.
2. Relació amb altres entitats: L'ACIDH treballarà i col·laborarà amb altres entitats que donin suport a individus i/o col·lectius amb problemàtiques comunes, a fi de treballar en xarxa, tot cercant punts de trobada per enriquir i millorar els serveis, respectant en tot moment l'autonomia de cada entitat.
3. Relació amb l'Administració: L'ACIDH dona un servei d'utilitat social, per la qual cosa manté de manera continuada una relació amb les administracions públiques. Aquestes, per la seva banda, col·laboren amb l'ACIDH i l'ajuden a dur a terme el projecte sense poder intervenir en el criteri definitiu d'acollida i/o derivació de l'usuari/ària, ja que la independència és un dels trets identitaris de l'Entitat.

4.5. Relació de l'ACIDH amb el col·lectiu

L'Entitat treballa a favor del col·lectiu atès:

1. Participant en el seu desenvolupament.
2. Cooperant en la prevenció de les desigualtats socials i en la millora de la seva qualitat de vida.
3. Contribuint a augmentar les oportunitats de progrés.
4. Promovent el desenvolupament de les lleis i les polítiques que tendeixin a millorar les condicions socioeconòmiques generals i, en especial, dels usuaris/àries.
5. Denunciant les causes socioeconòmiques i jurídiques que generin situacions de desigualtat, marginació i exclusió social del col·lectiu.

4.6. L'activitat dels socis

L'ACIDH té l'obligació de respectar els drets dels socis/es, que es descriuen en els Estatuts de l'Associació. L'ACIDH, mitjançant els òrgans de govern, els informarà de les activitats portades a terme.

4.7. L'activitat dels voluntaris/àries

1. Els voluntaris/àries que participin en les activitats de la entitat es responsabilitzaran del compromís que assumeixen.
2. L'Entitat ha de garantir, en tot moment, la seguretat i els mitjans necessaris perquè els voluntaris puguin realitzar la seva tasca amb les màximes garanties possibles.
3. Les activitats portades a terme pels voluntaris/àries hauran de ser concretes i ajustades a les seves competències, sense substituir ni interferir en el treballs dels professionals.

